
OBSAH

První část: Nové postupy při rekonstrukci obličeje

ÚVODNÍ SLOVO 7

PŘÍPRAVA PACIENTA K REKONSTRUKCI 9

REKONSTRUKCE MĚKKÝCH TKÁNÍ OBLIČEJE 12

1. KLASIFIKACE LALOKŮ 13
2. KOŽNÍ LALOKY S NESPECIFICKÝM KREVNÍM ZÁSOBENÍM 15
 - 2.1. Lalok frontotemporální 16
 - 2.2. Laloky v okolí boltce 16
3. KOŽNÍ LALOKY SE SPECIFICKÝM KREVNÍM ZÁSOBENÍM 19
 - 3.1. Čelní lalok 19
 - 3.2. Nazolabiální lalok 21
 - 3.3. Retní laloky 21
 - 3.4. Spánkový lalok 23
 - 3.5. Deltopektorální lalok 23
4. SVALOVĚ KOŽNÍ LALOKY 36
 - 4.1. Pektorální myokutánní lalok 36
 - 4.2. Lalok obsahující m. latissimus dorsi 42
 - 4.3. Lalok obsahující m. platysma 45
 - 4.4. Lalok obsahující m. sternocleidomastoideus 48
 - 4.5. Lalok obsahující m. trapezius 49
 - 4.6. Jazykový lalok 51
5. SVALOVĚ KOŽNÍ LALOKY OBSAHUJÍCÍ KOSTNÍ TKÁŇ 55
6. ZJIŠŤOVÁNÍ VITALITY KOŽNÍCH A SVALOVĚ KOŽNÍCH LALOKŮ FLUORESCINEM 55

MOŽNOSTI MIKROCHIRURGIE PŘI REKONSTRUKCI OBLIČEJE 57

1. ÚVOD 57
2. MIKROCHIRURGICKÉ INSTRUMENTÁRIUM 59
3. EXPERIMENTÁLNÍ MIKROCHIRURGICKÉ OPERACE 65
4. TECHNIKA MIKROVASKULÁRNÍ ANASTOMÓZY 66
5. HISTOLOGICKÉ NÁLEZY PO ANASTOMÓZÁCH MALÝCH CÉV 74
6. TROMBÓZA A MOŽNOSTI JEJÍHO OVLIVNĚNÍ 76
7. VOLNÉ TKÁŇOVÉ PŘENOSY MIKROCHIRURGICKOU TECHNIKOU 80
 - 7.1. Lalok tříselný 81
 - 7.2. Lalok z dorza nohy 82

- 7.3. Lalok skapulární 84
7.4. Vaskularizované kostní štěpy 87
7.5. Úprava obrny lícního nervu mikrochirurgickou technikou 101

ZÁKLADY KRANIOFACIÁLNÍ CHIRURGIE 110

1. PŘÍPRAVA PACIENTA K OPERACI 111
2. ODBĚRY KOSTNÍCH ŠTĚPŮ 112
3. CELKOVÁ ANESTÉZIE PŘI KRANIOFACIÁLNÍCH VÝKONECH 114
4. ZÁKLADY OPERAČNÍ TECHNIKY 116
5. KOMPLIKACE KRANIOFACIÁLNÍCH CHIRURGICKÝCH VÝKONŮ 119
6. KRANIOFACIÁLNÍ TRAUMATOLOGIE 120
7. REKONSTRUKCE VĚTŠÍCH DEFECTŮ KALVY A ČELA 124
8. KRANIOFACIÁLNÍ NÁDORY 130
9. ROZŠTĚPOVÉ VADY OBLIČEJE 132
10. KOREKCE HYPERTELORISMU 142
11. KRANIOFACIÁLNÍ ANOMÁLIE U DĚTÍ 146
 - 11.1. Indikace kraniofaciálních výkonů 147
 - 11.2. Poznámky k vývoji a růstu obličeje 148
 - 11.3. V kterém věku operovat kraniofaciální anomálie 149
 - 11.4. Etiologie malformací a jejich řešení 150

POUŽITÍ NOVÝCH POSTUPŮ V OBEČNÉ CHIRURGII 156

1. REPLANTACE PRSTŮ 159

DOSLOV 168

ZÁVĚR 171

LITERATURA 172

Druhá část: Podpůrná léčba útlumů krvetvorby

ÚVOD (genmjr. prof. MUDr. J. Vaňásek, CSc.) 181

NĚKTERÉ PATOGENETICKÉ PROBLÉMY (Prof. MUDr. V. Vacek, DrSc.) 185

1. K VÝZNAMU A ÚLOZE GRANULOCYTŮ 185
2. KVANTIFIKACE GRANULOCYTOPÉNIE Z HLEDISKA INFEKČNÍHO RIZIKA 186
3. LITERATURA 188

LÉČEBNÉ OVLIVNĚNÍ BOLESTI A NĚKTERÝCH CELKOVÝCH OBTÍŽÍ (genmjr. prof. MUDr. J. Vaňásek, CSc.) 189

1. LÉČBA BOLESTI 189
 - 1.1. Nejčastější mechanismy vzniku bolestí a jejich charakter u nemocných se zhoubnými chorobami 190
 - 1.2. Principy léčení bolesti u maligních onemocnění 190
 - 1.3. Plánovitá analgetická léčba chronické bolesti 193
 - 1.4. Plánovité stupňovité narůstání analgetické léčby 194
2. NECHUTENSTVÍ 198
3. ZÁCPA 199
4. PRŮJMY 199
5. SUCHÁ SLIZNICE DUTINY ÚSTNÍ 199
6. ŠKYTAVKA 200
7. KAŠEL 200
8. ČASTÉ NUCENÍ NA MOČENÍ A POMOČOVÁNÍ 200
9. OŠETŘOVÁNÍ POVRCHU EXULCEROVANÝCH TUMORŮ 200
10. LOKÁLNÍ POVRCHOVÉ KRVÁCENÍ 201
11. SVĚDĚNÍ KŮŽE 201
12. POSTHERPETICKÉ BOLESTI 201
13. KŘEČE 202
14. NESPAVOST 202
15. NOČNÍ POTY 202
16. ZMATENOST NEMOCNÝCH V TERMINÁLNÍCH OBDOBÍCH NEMOCI 202
17. TERMINÁLNÍ NEKLID 203
18. CHROPTĚNÍ UMÍRAJÍCÍCH 203
19. LITERATURA 203

PREVENCE INFEKČNÍCH KOMPLIKACÍ (Plk. doc. MUDr. M. Bláha, CSc., plk. doc. RNDr. PhMr. V. Měrka, CSc.) 205

1. PATOGENETICKÉ POZNÁMKY	205
2. REVERZNÍ IZOLACE	205
Historie využití aseptického prostředí v klinice	207
2.1. Terminologické poznámky	208
2.1.1. HEPA filtry	208
2.1.2. Laminární proudění vzduchu	208
2.1.3. Zásobování nemocného sterilní vodou	209
2.1.4. Sterilní strava	209
2.1.5. Aseptický způsob ošetřování nemocného	210
2.1.6. Ostrov života (Life Island)	210
2.2. Technické provedení přístrojů	211
2.2.1. Ultračisté pokoje	211
2.2.2. Uzavřené typy izolátorů	213
2.2.3. Jednotky s laminárním průtokem vzduchu	214
2.2.4. Speciální zařízení	215
2.2.5. Improvizované prostory	216
2.3. Mikrobiologické sledování reverzní izolace	219
2.3.1. Způsob mikrobiologických kontrol	219
3. DEKONTAMINACE NEMOCNÝCH	220
3.1. Totální dekontaminace	221
4. SELEKTIVNÍ DEKONTAMINACE	223
4.1. Úvod	223
4.2. Teoretické základy selektivní dekontaminace	224
4.3. Praktické provádění a mikrobiologické sledování selektivní dekontaminace	230
4.4. Zkušenosti se selektivní dekontaminací a její význam	232
4.4.1. Epidemiologické aspekty selektivní dekontaminace	233
4.4.2. Ekonomická stránka selektivní dekontaminace	233
4.4.3. Některé nedořešené problémy a vyhlídky do budoucna	233
4.5. Závěr	234
5. VÝSLEDKY LÉČBY	235
6. ZÁVĚR	239
7. LITERATURA	240

MIKROBIOLOGICKÁ DIAGNOSTIKA A LÉČBA INFEKČNÍCH KOMPLIKACÍ (Plk. doc. MUDr. M. Šplího, CSc., doc. MUDr. M. Hejzlar, DrSc.) 245

1. VÝZNAM MONITOROVÁNÍ INFEKČNÍCH KOMPLIKACÍ	245
2. ODBĚR VZORKŮ NA MIKROBIOLOGICKÉ VYŠETŘENÍ	246
2.1. Kontrola stupně sterility izolačního systému	246
2.2. Kontrola sterility vody a potravin	246
2.3. Průběžná mikrobiologická kontrola nemocných	247
3. ZÁSADY MIKROBIOLOGICKO-LABORATORNÍ TECHNIKY	247
3.1. Mikroflóra kožního povrchu	247
3.2. Mikroflóra dutiny ústní	249
3.3. Mikroflóra dutiny nosní	251
3.4. Mikroflóra gastrointestinálního traktu (GIT)	252
4. POUŽITÍ ANTIBIOTIK K LÉČBĚ INFEKČNÍCH KOMPLIKACÍ	253
4.1. Použití antibiotik u infekcí vyvolaných gramnegativními aerobními baktériemi	255
4.2. Použití antibiotik u infekcí vyvolaných grampozitivními aerobními baktériemi	256
4.3. Anaerobní infekce vyvolané gramnegativními baktériemi	256
4.4. Infekční komplikace vyvolané grampozitivními anaerobními baktériemi	257
4.5. Kritéria k použití antibiotik při počínajícím rozvoji sepse u hemoblastóz	259
4.6. Léčba mykotických infekcí	261
4.7. Léčba protozoárních infekcí	267
5. LÉČBA VIROVÝCH ONEMOCNĚNÍ	269
5.1. Mechanismy působení látek s protivirovým účinkem	269
5.2. Přehled některých syntetických antimetabolitů	270

- 5.3. Chemoterapie virových infekcí 271
- 5.4. Interferon (IFN) a látky s nespecifickým účinkem 274
- 6. POSÍLENÍ IMUNOLOGICKÉ OBRANYSCHOPNOSTI ORGANISMU 276
- 6.1. Terapeutické použití thymosinu 276
- 6.2. Terapeutické využití transfer faktoru 277
- 6.3. Použití gamaglobulinu v léčbě infekčních komplikací 278
- 6.4. Současný stav imunoterapie u leukémií 280
- 7. POUŽITÉ ZKRATKY 283
- 8. LITERATURA 283

LÉČBA KRVÁČIVÝCH KOMPLIKACÍ (MUDr. J. Malý, CSc.) 290

- 1. PŘÍČINY A DIAGNOSTIKA KRVÁČIVÝCH STAVŮ 290
- 2. MOŽNOSTI LÉČEBNÉHO OVLIVNĚNÍ KRVÁČIVÝCH KOMPLIKACÍ 292
- 2.1. Substituce krevních destiček 292
 - 2.1.1. Uchovávání destiček 292
- 2.2. Léčba diseminované intravaskulární koagulace 293
- 2.3. Léčba deficitu koagulačních faktorů 295
- 2.4. Léčba syndromu hyperfibrinolýzy 295
- 2.5. Hemostyptika 296
 - 2.5.1. Hemostyptika se systémovým účinkem 296
 - 2.5.2. Místní hemostyptika 297
- 3. LITERATURA 297

PŘEVODY KREVNÍCH TĚLÍSEK (Plk. doc. MUDr. M. Bláha, CSc.) 299

- 1. ÚVOD 299
- 2. PŘEVODY ERYTROCYTŮ 299
- 3. PŘEVODY GRANULOCYTŮ 299
- 3.1. Úvod 299
- 3.2. Některé patofyziologické a technické problémy léčby granulocyty 300
- 3.3. Separátory krevních tělísek 301
 - 3.3.1. Základní principy činnosti přístrojů 301
 - 3.3.2. Indikace k léčbě granulocyty 304
- 3.4. Výběr dárce 306
 - 3.4.1. Odběr od dárce, který trpí chronickou myelózou 306
 - 3.4.2. Výběr zdravých dárců 307
 - 3.4.3. Význam histokompatibility mezi dárce a příjemcem 308
- 3.5. Příprava dárce 308
- 3.6. Vedlejší účinky odběru leukocytů a trombocytů na dárce 311
 - 3.6.1. Klinické reakce 311
 - 3.6.2. Změny hematologických, biochemických a jiných fyziologických parametrů 313
 - 3.6.3. Komplikace u příjemce leukocytů a trombocytů 315
 - 3.6.4. Reakce štěpu proti hostiteli 316
- 3.7. Klinické výsledky léčby granulocytárními převody 317
- 3.8. Profylaxe infekčních komplikací transfúzí granulocytů 319
- 3.9. Závěr 320
- 4. PŘEVODY TROMBOCYTŮ 321
- 4.1. Úvod 321
- 4.2. Některé patofyziologické předpoklady léčby 323
- 4.3. Indikace pro podání trombocytů 324
 - 4.3.1. Počet trombocytů 324
 - 4.3.2. Přehled onemocnění 325
 - 4.3.3. Poznámky k jednotlivým onemocněním, kde je indikován převod destiček 325
- 4.4. Kritéria pro řízení léčby 326
- 4.5. Imunologické problémy léčby trombocyty 326
- 4.6. Preventivní podání destiček 327
- 4.7. Některé vyhlídky do budoucna 327

ZAJIŠTĚNÍ NUTRIČNÍCH POTŘEB A ROVNOVÁHY VNITŘNÍHO PROSTŘEDÍ PŘI TĚŽKÉ DŘEŇOVÉ NEDOSTATEČNOSTI A JEJÍCH KOMPLIKACÍCH (Doc. MUDr. Z. Zadák, CSc.) 332

1. ÚVOD 332
2. PATOFYZIOLOGIE PORUCH ENERGETICKÉ ROVNOVÁHY A VNITŘNÍHO PROSTŘEDÍ PŘI TĚŽKÉ DŘEŇOVÉ NEDOSTATEČNOSTI A JEJÍCH KOMPLIKACÍCH 333
 - 2.1. Význam sacharidů pro zajištění energetické rovnováhy 334
 - 2.2. Bílkoviny 334
 - 2.3. Lipidy 335
 - 2.4. Metabolismus vody a minerálů 335
 - 2.5. Stopové prvky 337
 - 2.6. Vitamíny a esenciální složky výživy 338
3. OBECNÉ ZÁSADY PROVÁDĚNÍ A TYPY PARENTERÁLNÍ VÝŽIVY PŘI TĚŽKÉ DŘEŇOVÉ NEDOSTATEČNOSTI 339
 - 3.1. Indikace parenterální výživy 340
 - 3.2. Technika provádění parenterální výživy při těžké dřeňové nedostatečnosti a jejích komplikacích 340
 - 3.2.1. Kanylace v. subclavia 341
 - 3.2.2. Kanylace v. jugularis 343
 - 3.2.3. Kanylace v. cephalica 343
 - 3.2.4. Kanylace v. femoralis 343
 - 3.3. Komplikace kanylace při parenterální výživě 343
 - 3.4. Roztoky používané k parenterální výživě 344
 - 3.4.1. Přívod elektrolytů a vody při parenterální výživě 344
 - 3.4.2. Přívod energetických zdrojů – cukrů a tuků 345
 - 3.4.3. Přívod aminokyselin k zajištění proteosyntézy při parenterální výživě 348
 - 3.4.4. Přívod stopových prvků, esenciálních složek výživy a vitamínů v průběhu parenterální výživy 349
 - 3.5. Obecný návod sestavení infúzní léčby a parenterální výživy 350
4. SLEDOVÁNÍ BEZPEČNOSTI A ÚČINNOSTI PARENTERÁLNÍ VÝŽIVY 351
 - 4.1. Klinické a antropometrické sledování parenterální výživy 351
 - 4.2. Biochemická vyšetření 352
 - 4.3. Imunologická vyšetření 353
5. KOMPLIKACE PARENTERÁLNÍ VÝŽIVY U NEMOCNÝCH S TĚŽKOU DŘEŇOVOU NEDOSTATEČNOSTÍ 354
 - 5.1. Metabolické komplikace parenterální výživy 354
6. LITERATURA 356

STOMATOLOGICKÁ PÉČE (MUDr. V. Bartáková, CSc.) 358

1. ÚVOD 358
2. PROJEVY HEMOBLASTÓZ V DUTINĚ ÚSTNÍ 358
 - 2.1. Počáteční příznaky 358
 - 2.2. Zdroje infekce v dutině ústní 359
3. PROJEVY CHEMOTERAPIE NA SLIZNICI DUTINY ÚSTNÍ 361
 - 3.1. Ulcerace 361
 - 3.2. Mukositis 362
 - 3.3. Xerostomie 362
4. PÉČE O HYGIENU DUTINY ÚSTNÍ 363
5. LITERATURA 364

PÉČE O PSYCHICKÝ STAV NEMOCNÝCH (Plk. doc. MUDr. M. Bláha, CSc., genmj. prof. MUDr. J. Vaňásek, CSc.) 366

1. ÚVOD 366

2. POZNÁMKY K SOUČASNÉMU SOCIÁLNÍMU A PSYCHOLOGICKÉMU POJETÍ ZHOUBNÝCH ONEMOCNĚNÍ	366
3. ÚLOHA ZDRAVOTNICKÝCH PRACOVNÍKŮ	367
4. REAKCE NEMOCNÉHO A JEHO ADAPTACE	367
4.1. Období stanovení diagnózy	368
4.2. Psychická podpora nemocného po zahájení léčby	369
5. PROBLÉM SDĚLENÍ DIAGNÓZY NEMOCNÉMU	369
6. PSYCHICKÁ PODPORA V TERMINÁLNÍCH FÁZÍCH NEMOCI	371
7. ZÁVĚR	372
8. LITERATURA	373
ÚLOHA ZDRAVOTNICKÉHO PERSONÁLU (Plk. doc. MUDr. M. Bláha, CSc.)	374
1. ÚVOD	374
2. POSTGRADUÁLNÍ PŘÍPRAVA LÉKAŘŮ	374
3. POSTGRADUÁLNÍ PŘÍPRAVA STŘEDNĚ ZDRAVOTNICKÉHO PERSONÁLU	375
3.1. Všeobecné znalosti	375
3.2. Speciální znalosti	376
ZÁVĚR (Plk. doc. MUDr. Milan Bláha, CSc.)	379